

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Apare în fiecare Duminecă

Însemnătatea foilor.

Am spus în nrul trecut, că răspunzând pe neașteptate presidentul republicii franceze, Faure, a fost ales în locu-i Emil Loubet. După alegere s'au dus mulți să-i gratuleze, și între aceștia au fost membrii corpurilor legiuitoare, adică senatorii și deputații și deodată cu ei au fost și reprezentanții foilor, mai mulți redactori.

Noul president Loubet, mulțumind pentru urări, a asigurat pe gratulanți, că el va lucra din toate puterile pentru împăcarea partidelor și astfel pentru întărirea Republicii, va să zică pentru întărirea și înaintarea Franței și întorcându-se către ziaristi, adică către reprezentanții foilor, îi-a rugat să-l sprijinească în această lucrare.

Împrejurarea aceasta este de însemnătate, căci ea ne arată deoparte puterea ce o au foile în o țară cultă, cum e Franța, de altă parte se vede din ea, cât de mult sunt prețuite foile în țările înaintate în cultură.

Căci, să vedeți d-voastră, nu e mic lucru, când un cap ales al unui stat de peste 42 milioane de oameni din cei mai culti, cum sunt Francezii, un cap de stat, care are puterea unui împărat, vine și cere spriginul foilor, a presei cum se mai zice, ca se poată lucra cu isbândă pe terenul întăririi și înaintării patriei!

Împrejurarea aceasta adevăratește cele zise mai sus despre însemnătatea foilor.

Am amintit acest caz ca un exemplu, ca o pildă invidată, căci afară de acesta foarte de multe ori ni-se dă prilej

a vedea, cum publicul mare din țările culte ale Apusului prețuește ziaristica sau foile.

Și când vedem aceasta, ne gândim și ne întrebăm, cum stăm cu foile la noi, la poporul român? În privința aceasta nu putem da un răspuns mulțumitor. Știm noi, că nu ne putem măsura nici aici cu Francezii și cu alte popoare mai culte. Noi, apăsători de o soartă vitregă, abia acum începem a ne deștepta și a face începuturi pe terenul cultural și aceasta ne este încâtva scusa. Dar trebuie să pricepem și noi glasul vremurilor, să urmărim pildele bune, ce le vedem la alții și să ascultăm sfatul și îndemnul aceluia dintre noi, cari pricep marea chemare și însemnătate a presei. Căci cu bucurie vedem, că încep și oamenii noștri a simți puterea foilor noastre, atât în privința politică, cât și culturală. Din păreri ce ne-au sosit la redacție dela mai mulți, dăm azi una, care e următoarea:

Muerus, în 8 Februarie c.

Onorabilă Redacțiune!

Eu n'am fost la nici o școală afară din comuna noastră, dar mulțumită lui D-zeu atât am putut învăța, că astăzi sunt cantor la sf. noastră biserică. Pe lângă mica leafă, ce o am ca cantor, am muncit ziua noaptea de mi-am agonisit nițică stare, — dar' am câștigat-o pe cale cinstită, ear' nu după-cum ne spuneți în nr. 6 al *Foii Poporului*, că se tânguește »Budapesti Hirlap« despre mișelile ce se fac din partea Maghiarilor, că în sinul lor a intrat credința:

»Îmbogățește-te dacă poți pe cale cinstită, dacă nu și pe altă cale«

știința folosirii varului, îl făcu pe bietul creștin să se joare, că veci purure vecinică nici un vârar nu va mai călca în Mesteacăn, cu atât mai virtos, că nepuțându-și vinde marfa și apucându-l o ploaie zdravănă, fu nevoit a-și descărca varul în vale, că de nu îi ardea și carul.

La vecernie oamenii se adunară par'că și mai mulți decât dimineața la slujbă, popa Toma cânta frumos și respectat cântările cele frumoase, ear' după eșirea din biserică le mai aduse aminte să nu-și uite pe ziua de mâine a veni cât pot de mulți cu topoare și cu sape.

Peste deal dela Mesteacăn, cale de o jumătate oră, este satul Merișor, renumit pentru mulțimea și bunătatea merelor ce cultivă acolo oamenii, cu deosebire bătrânul popă Moise, care și este întemeietorul satului și cel dintâiu popă din acea comună. Zic cel dintâiu, de oare-ce până s'a popit el, cam la începutul acestui veac, Merișorul nu avea popă, era

Eu de când cetesc »Foaia Poporului«, zic și voi zice, că m'am luminat în toate privințele, încât nu sunt în stare se pot descrie, pentru aceea aș dori, și totodată și rog pe toți cetitorii »Foii Poporului« ca să stăruiască cu toate puterile, să putem lăși și băga această lumină în toate colibele noastre românești, fiindcă cetind »Foaia Poporului«, fiecare va ști ce are de făcut ca Român adevărat și a-și apăra dreptul seu.

Această epistolă am scris-o după-cum am priceput, fiindcă științe câștigate din școală nu am, numai cum m'am deprins cetind »Foaia Poporului«.

Ioachim Lainer,
cantor.

Eată însemnătatea foilor noastre, în șirul cărora ocupă un loc de cinste și *Foaia Poporului*, recunoscută și de oameni de ai noștri. E vorba numai, că cei mai pricepuți trebuie să lumineze pe cei-ce încă nu știu, că ziaristica răspândește în toate părțile raze de lumină și ea este pentru ori-ce om o școală de cea mai mare însemnătate.

De aceea zicem la toți: citiți foi, ca să vă luminați, căci azi fără lumină nu putem nici trăi, decum înainta.

Jurământul Metropolitului.

Noul metropolit român gr.-orient. Ioan Meșianu a depus jurământul, Luni, în 27 l. c. înaintea Maj. Sale, fiind de față ministrul de culte Wlassics. Mai rămâne acum ca Excelența Sa să fie întronat în scaunul arhiepiscopesc și metropolitan prin congres, care se va întruni în curând.

FOITA.

POPA TOMA.

(Urmare).

Numai de popă și de hărnicia lui povesteau toți pe la casele lor, ear' muierile se uitau cu jale la biserică și la casa popii, și cu drag suflet ar fi voit să-și știe face și ele casele așa albe ca a popii și ca biserică; dar' o măiestrie ca aceasta era mai pe sus de mintea lor. Le spusese diecița și crâsniceasa, că cu var le-au făcut așa albe; auzise și ele de var, ba unele și vëzuseră în alte sate și pe la orașe case vărute, dar' varul acela de unde se-l aibă? Că o unică dată se spunea, că se zărstise și prin Mesteacăn un biet vârar cu un car de var, dar' drumul cel rău și bolovănos deoparte, sărăcia poporului de altă parte, împreună cu ne-

un sătuț de câteva case împrăștiate, cari erau așezate între hotarele Ponorului și al Mesteacănului. Merișorenii trăgeau din când în când parte la bisericuța din Ponor, parte la cea din Mesteacăn, dar' popindu-se popa Moise și fiind din Merișor, a rămas popă acolo, îndestulit cu lucrul mâinilor lui, de oare-ce dela cei câțiva poporeni săraci și iobagi puțin venit putea avea.

Popa Moise era acum om ca de 70—75 ani, fără copii, fără preoteasă și trăia ca un pusnic din cultivarea pomilor și stupilor; el învăța pe Merișorenii meșteșugul aitoirei pomilor, dela el se îndemnase ei să cultive așa mulți și buni pomi, el era cu drept cuvânt părintele Merișorenilor. Satul, care-l aflase el mic și sărac, acum era mărișor, curățel și în stare bunicică; avea biserică frumoasă de peatră, o bună casă parohială înzestrată cu grajduri și șuri bune, ear' sătenii erau bine îmbrăcați și bine hrăniți, pe lângă toată iobăgia

Procese de presă. Foile naționalităților continuă a fi prigonite. Zilele aceste s'a început proces de presă împotriva foii slovace *Narodni Noviny*, pentru un articol intitulat »*Slovacii și coroana lui Stefan cel Sfânt*« (craul cel dintâiu al Ungariei).

Tot zilele trecute s'a pertractat procesul de presă, făcut *Tribunei Poporului* pentru un articol »*Țeară fericită*«, în care se sbiciuiesc acei diregători cari ca Krivány și alții, defraudează bani publici. Procesul s'a ținut la Orade, în 22 Febr. c., luând răspunderea pentru el dl *E. Măglaș*. Apărător a fost avocatul din Oradea-mare *Dr. Aurel Lazar*. Procesul s'a făcut, pe temeiul, că articolul cuprinde așitare împotriva Maghiarilor, a diregătorilor și a »domnilor«. Astfel a prezentat procurorul acusa, ear' acusatul și apărătorul au resfrânt cele susținute în acasă. Cu deosebire a arătat dl *Dr. Lazar* cu puternice dovezi netemeinică acusei.

Dar' toate n'au folosit nimic, căci în țeara aceasta e așa, că »*Turcul te bate, Turcul te judecă*«. Astfel a fost osândit acusatul, dl *Măglaș* la 2 luni temniță de stat și 10 fl. pedeapsă în bani.

Să le fie de bine!

Scoale de stat. Se știe că ministrul maghiar de culte și instrucțiune publică a primit imputernicirea dela parlament, ca în cadrul budgetului să ridice o mie de școale de stat, ca *suvenire — millenară*. În ministerul de culte s'a compus acum conspectul despre prima serie a școalelor de stat, ridicate pe baza acestei imputerniciri parlamentare, și zicarele maghiare sunt vesele, că din 134 de școale de stat ce s'au ridicat, 57 numai cad pe Maghiari, ear' restul de 77 pe **naționalități**. Presa maghiară vede aici un uriaș progres pe terenul — maghiarisărei.

Sinamăgire și miopie. Le-a ridicat guvernul maghiar printre naționalități, nu e vorbă, dar' se spună guvernul cine-și pune piciorul în ele? **Naționalitățile sigur că — nu!**

grea ce o purtau. E drept că aveau și venit din poame, miere și ceară, care pe atunci se plăteau foarte bine.

Popa Toma din Mesteacăn, îndată-ce eși în Dumineca Floriilor din vecernie, își luă băta și o călcă ață la părintele Moise din Merișor. Într'o jumătate de cias fu acolo, peste deal, și pe părintele Moise îl află singur acasă, cetind din Psaltire.

— Bună ziua, părinte Moise, îi zise popa Toma intrând în casă.

»Dzeu te blagoslovească, fiiule, treci și zezi! De unde ești?

— Eu sunt popa Toma din Mesteacăn și am venit pân' la d-ta, pe o leacă de vreme, să mă rog de unele sfaturi bune și înțelepte, că ești bătrân și pățit, ear' eu sunt tinăr și neumblat în lume.

»Îmi pare bine, frate părinte«. îi grăi popa Moise, »îmi pare bine că te-a adus Dumnezeu la casa mea. Auzfi din

Noul guvern. Săptămâna trecută a apărut în foaia oficială (a țerei) denumirea noilor ministri ai Ungariei, cari 'i-am publicat în nrul trecut al foii noastre.

Ei au depus în 27 Februarie c. jurământul înaintea Maiestăței Sale în Viena și apoi s'au înfătoșat în dietă.

Prin vot universal. Dieta provincială din Austria-de-jos va ave în curând să se ocupe cu un nou proiect de lege, privitor la **reforma electorală**, ce 'i-s'a prezentat zilele trecute. În acest proiect de lege, numărul deputaților din dieta provincială a Austriei-de-jos, se ridică dela 78 la 90, astfel ca cei doisprezece deputați noi, dintre cari șese va ave Viena s'ei aleagă, să fie trimiși în dietă prin vot universal, aleși de o curie generală electorală.

Pretutindenea se extinde dreptul electoral, numai la noi — nu.

O fi!... »*Pesti Napló*« se laudă, că cercurile mai »cumpătate« românești desaproabă pe cei 17 tineri, cari 'și-au uitat de sine și s'au făcut solidari cu Bolcaș. Direcțiunea fundațiunei Gozdu și ale fundațiunilor din Năsăud și Oradea-mare au luat deja măsuri, ca să lipsească de stipendii pe stipendiștii dintre tinerii eliminați. Afară de aceasta tinerii eliminați vor fi discreditati și de către colegii lor »patriotici«, cari în frunte cu profesorii *Moldován Gergely* și *Csokán János* pregătesc o puternică lucrare contra lor. Vreau să protesteze adecă prin un manifest către inteligența română și maghiară »în contra păcătoaselor uneltiri, prin cari câțiva oameni slabi, vor să strice tinerimea în parte preponderantă muncitoare și patriotică«.

O fi, o fi! Nu pentru alta, dar' pentru-că — pasărea mălaiu visează!

poporeni că au Mestecăni popă, dar' bătrân fiind nu prea es din sat și astfel nu prea cunosc pe preoții cesti tineri. Vei duce-o greu în Mesteacăn, frate părinte, chiar acum la început, că poporul e calic, locul rău, neorînduială mare, dar' cu minte și cu înțelepciune îți poți croi vieață liniștită acolo, numai de s'ar milostivi Dumnezeu să trimită darul seu peste toată zidirea și să lumineze și mintea Mestecanilor. Așa a fost și Merișor acuma's 50 de ani cum e azi Mesteacănul, ba mai rău, că erau numai câteva case, dar' azi vezi ce rînduială au poporeni mei? Unde mai vezi oameni bine hrăniți și îmbrăcați ca poporeni mei? Unde vezi vite mai de preț ca la ei? În care sat mai vezi biserică de zid, chiar la iobagi, cum vezi la ei? Ear' eu, mulțam Doamne, am tot ce-mi trebuiește. E drept că m'a certat D-zeu, poate pentru păcatele mele ori pentru a părinților mei, că 'mi-a luat preoteasa fără de a-mi da următor, dar' ce dă

Din Francia.

Înmormântarea lui Faure.

Joia trecută a fost petrecut la locul de vecinică odihnă răposatul president al Republicii franceze, *Felix Faure*.

Conductul a plecat dela palatul *Elysée* și a avut se facă o cale lungă până la biserică *Netre Dame* și de aici mai departe la cimiter. Stradele pe unde a trecut erau ocupate de mulțimea curioasă, peste 50 mii de oameni. Ordinea o susținea poliția și miliția. Casele au fost împodobite cu steaguri și covoare negre, de jale.

La înmormântare au luat parte tot ce are Francia mai ilustru și trimișii statelor străine, cari prin îmbrăcămintea lor elegantă și frumoasă atrăgeau privirile oamenilor. A luat parte și *Loubet*, însoțit de prim-ministrul *Dupuy* și presidentul camerei *Deschanel*.

Conductul a sosit fără nici o întâmplare deosebită la 3 ore în cimiter și aici s'au ținut vorbirile. Au vorbit *Franck Chauveau*, vicepresidentul senatului, *Deschanel*, *Dupuy*, *Lockroy*, ministru de marină, apoi *Guillain* în numele coloniilor franceze și mai mulți deputați.

În ziua înmormântării s'au făcut slujbe d-zeești pentru răposatul president în mai multe orașe de frunte ale Europei, precum în București, Viena, Roma, Berlin, Sofia, Belgrad etc.

După înmormântare *Loubet* a dat un prânz strălucit în cinstea trimișilor statelor europene.

Împotriva Republicei.

În seara zilei de înmormântare s'au făcut mari demonstrații și tulburări în Paris. Poliția a împrăștiat în mai multe locuri pe tulburători și a prins din ei o mulțime.

Între tulburători cel mai primejdios a fost *Derouléde* și soțul seu *Habert*, deputați și capii însoțirii »*Liga patrioților*«. Acestia au voit să înduplece pe generalul *Roger*, care se întorcea cu soldații la casarmă, să-și conducă contra *Elyseului*, și să răstoarne pe *Loubet* și să facă o Republică mai poporală. *Roger* nu 'i-a dat ascultare și *Derouléde* cu soțul seu au fost prinși în casarmă și acum urmează cercetare împotriva lor.

D-zeu toate sunt bune; Sfinția Sa știe ce ne dă și de ce ne dă? Acum am un nepot lângă mine, să-mi fie razim bătrânelor«. Așa grăi părintele Moise din Merișor, ear' părintele Toma îi spuse și el întâmplarea cu scoaterea lui din Bogata și venirea lui în Mesteacăn, apoi adause: »Părinte Moise, de mâne voiu să încep și eu ceea-ce Sf. Ta ai început acu's 50 de ani. Am chemat pe mâne dimineață din toată casa câte un om cu săcuri și sapă; vom face o leacă de gard jur împrejurul porțiunei canonice; vom rări mestecenii unde sunt rari și-i vom scoate din rădăcină, ca să se ivească câteva lazuri bune de fân; vom săpa cu sapele în apropierea casei parohiale să fac loc de cucuruz, baraboi și de câteva straturi. Apoi am băgat de seamă că pe coasta bisericii sunt mulți meri și peri pădureți, nii mai groși, alții mai subțiri, așa cerca să-și altoesc în fața poporenilor, ca să învețe și ei meșteșugul acesta, dar' nu am crenguțe de pomi

Deodată cu aceasta poliția a aflat, că și prințul de Orleans, coborât din vechii regi ai Franciei, are de gând să facă o mișcare cu partizanii sei pentru răsturnarea Republicei. Poliția a cuprins la Paris mai multe scrisori de ale lui, din care s'au descoperit uneltirile și ele vor fi zădărnice. Prințul se afla în Belgia, de unde a plecat în Italia.

Acum în Paris și în Franța e liniște.

DIN LUME.

Răscoală în Albania.

În țara Albania, supusă Turciei, s'a iscat o răscoală primejdioasă a Albanezilor de legea turcească. Ei au început a jefui și omori populația creștină (sêrbă), ear' pe soldații trimiși sê-i liniștească, 'i-au învins. Din soldații răniți au fost duși mulți la Constantinopol. Răscoala e mai puternică în ținutul Mitroviței.

Răscoala din Albania poate să îndemne la răscoală pe neamurile din Macedonia vecină, unde asemenea s'au băgat de seamă semne de răsvrătire.

Din toate părțile.

Sultanul primind în audiență pe ambasadorul nostru, baronul Calice, 'i-a spus, că va lua măsuri pentru ca administrația și justiția să fie imparțială, legile să fie executate cu promptitudine și excesele să fie pedepsite. — Promisiune turcească!

Din Petersburg se depeșează, că Țarul a împărtășit Papei, cu cel mai mare regret, că n'a putut să isbutească ca și Sanctitatea Sa Papa să fie invitat la conferința de pace.

Lupta în Filippine continuă. Agenția Reuter are știre din Hong-kong, că guvernul Filipinelor a dat un manifest, în care declară în fața lumii culte, că vor lupta până la cea din urmă răsufare contra Americanilor și în cas de lipsă și femeile vor prinde arma pentru independența patriei.

Milan, exregele Sêrbiei va părăsi de nou Sêrbia, din cauză că a atras ura Rusiei asupra țerei. Milan a primit o sumă oarecare din împrumutul sêrbesc contractat mai în urmă. El se stabilește deocamdată la Paris. De comandant suprem al oastei a fost denumit în locul lui, Belimarcovici.

buni. De aceea venii la Sfinția Ta să fii bun sê-mi dai, de care crezi d-ta că sînt mai bune, că de voiu avê noroc sê se prindă și sê mă urmeze poporeni, atunci numele Sfinției Tale va fi binecuvântat în veci de urmașii nostri.

Așa grăi părintele Toma, ear' părintele Moise se sculă de pe scaun, își făcù o sfântă cruce zicend: Mulțam Doamne că am următori, apoi îmbrățosând pe părintele Toma îi zise:

Frate Părinte!

Azi e Dumineca Foriilor, dar' pentru mine e de mai mare bucurie decât ziua Paștilor! Când vîd frați de ai mei nisuiindu-se sê-și ridice neamul din sărăcia trupească și sufletească, când vîd că chiar cu ajutorul meu vor sê înceapă acest lucru, atunci sînt mai fericit decât Aron când 'și-a aflat toiagul înverzit, mai fericit decât Moise când a primit tablele legii, mai fericit decât Zaharie când 'i-s'a deslegat limba.

SCRISORI.

Învătător harnic.

Valendorf, în 4 Februarie 1899.

Stimată Redacțiune!

S'a zis și se zice, și cu drept cuvânt, că sufletul școlii și al înaintărei tinerimei noastre este învățătorul, și într'adevăr fericită se poate numi comuna aceea, care are în fruntea sa un învățător știutor de chemarea sa. Un astfel de învățător avem noi în mijlocul nostru, care numai la începutul anului acesta școlastic a venit, și am putut să ne convingem ce poate face un învățător bun.

Intr'un timp scurt, învățătorul nostru Filaret Deșorean a pus tinerimea noastră școlară pe un temeiu sănătos, a dat tinerimei crescute prin prelegerile sale, directivele moravurilor bune și a dezvoltat simțământul național în măsură foarte frumoasă. Ear' noi țărănimea, cu inteligenți puțini ce avem, ne-a adunat în fiecare săptămână de 2—4 ori la școală de seara, unde ne-a pus la îndemână cetirea foilor și a altor cărți folositoare din biblioteca d-sale, formându-ne o adevărată casină, și ca lucrul să fie și mai cu temeiu, ne-a îndemnat de am înființat un fond al numitei casine pe basă de statute. Și alte multe porniri folositoare, cari în fața consătenilor maghiari ne servesc spre laudă. Tot sub povața acestui brav învățător, tinerimea noastră a predat în 12 Februarie o producțiune teatrală împreună cu joc, care a stors mirarea tuturor. S'a dat »Cinel-cinel« și »Căzace și Volentir« cu frumoasă isbândă.

În piese au jucat junii: Ioan Șoner, Nicolae Boer, Andreiu Boer, Ana Drăghici, Ana Boer, Maria Muntean, Victoria Boer și Elisabeta Cismas din loc, apoi țărani, la cari toți cu drag ar fi căutat toată noaptea. S'a mai declamat apoi »Sentinela română«, de Nicolae Boer, »Oda ostașilor români«, de Ioan Șoner. În fine o copilă ca de 9 ani a cântat solo (singură) »Eu sînt fiică de Român«, cu atâta plăcere, încât îți era mai mare dragul a o privi și auzi. Venitul a fost menit în favorul școlii pentru înființarea unei biblioteci școlare. Din inteligența din apropiere încă am avut norocire.

Frate părinte: Îți dau crenguțe câte vrei, îți dau și pomi altoiți gata numai sê-i pui în grădina frăției tale, din care sê poți lua și da crenguțe la tot satul, îți dau... vai de mlne... îți trimit mâne pe crîsnicul meu un car încărcat de pomi tineri, pune-i în grădina cea mare, învață-ți poporul se facă asemenea și darul lui Dumnezeu va fi cu frăția ta și cu el.

Deodată cu seara fu popa Toma acasă, voios și fericit de cele-ce-î vîzuse ochii la părintele Moise în Merișor. Cum ajunsese acasă, începù a spune preotesei astfel:

Preoteșica mea! Minuni, auzi tu, minuni am vîzut la popa Moise în Merișor! Nu-ți pot spune ce am vîzut! Uite ici, pe astă vreme, în săptămâna Paștilor, mere, preoteșică, mere ca merele, de par'că ieri le-am luat de pe pom. Apoi câte! Ți-a trimis câte am putut băga în buzunarul sumanului.

Eată, dle Redactor, ce poate face un învățător brav. Aceasta servească-î dlui învățător spre încurajare, ear' poporul nostru spre fală și mîngăiere. **Prezenții.**

Numai înainte.

Moșnița, la 22 Ianuarie v. 1899.

Onorate Dle Redactor!

Comuna noastră Moșnița e o comună curat românească lângă Timișoara. Până mai anii trecuți am avut 2 preoți cu numele Procopiu Martin, care de 2 ani e bolnav și infundat în anii bătrănețelor și dl Dimitrie Adam, în care ne-a rămas toată nădejdea, vîzându-l cu inima cătră parochieni.

Învățătorul nostru cel bun, dl Vi-chentie Cerneți, ne-a părăsit de vre-o câțiva ani pensionându-se. El a fost care ne-a învățat pe noi cesti tineri, pe părinții nostri, pe moșii nostri, și când cauți, toată comuna știe scrie și ceti, și mulți din noi țin și foi. Dela dînsul am rămas cu o dulce aducere aminte, cu ce e mai scump unei națiuni, cu *învățătura*, apoi am rămas, tineri și bătrani, vre-o 20 de cântăreți în strană, învățați tot de dînsul, fără plată. Tinerii nostri din tragere de inimă cătră învățatură ne-am compus la 1889 un *cor mixt* plătind la un dirigent de ne-a învățat sf. liturghie și câteva cântări naționale; dar' spre lauda noastră, acum nu mai avem lipsă de a plăti nimenui, căci avem 3 conducători dintre noi, bine instruați. Corul, la Sf. Nicolae a cântat foarte frumos sf. liturghie pe 6 tonuri, sub povața conducătorului Vasile Crișmariu. La îndemnul dînsului, am cântat la toate sêrbătorile, și în tot anul am dat câte un concert cu teatru, care întotdeauna a reușit bine.

Dar' cu durere trebuie să amintesc, că de când ne-a părăsit vrednicul învățător V. Cerneți lăsându-se în pensiune, s'au perindat vre-o 7 învățători tineri, dar' nici unul nu a fost în stare să ne conducă corul nostru.

Acum este ales de 2 ani dl Efrem Hedeșan, care în loc să ne învețe, nu ne lasă să cântăm în strană, noi cântăreții cei baș bătrani, ci cântă numai el cu 3 copii, pe cari 'i-a învățat și el glasurile. Precum se știe, noi economii nu mai putem cânta în toată Dumineca

Apoi să vezi la el grădina, preoteșică, grădina ca un raiu, plină de lisniți chiar ca a noastră de mestecenii. Uite ici, 'mi-a dat mlădițe, dacă s'or prinde în pomii cei pădureți ce-i avem pe coastă, vor face poame bune, care se stee până la alte poame. Mâne-mi trimite prin crîsnicul pomișori mici ca degetele sê-i răsădesc în grădina și peste câțiva ani și noi vom avê ce are popa Moise.

Aceste le spuse popa Toma tot într'o răsufare, ear' preoteasa privia uimită la merele ce le pusese popa pe masă și care ai fi jurat că-s din pomul lui Adam, atât erau de amăgitoare, galbine ca aurul și umpleau casa de miros. Luă preoteasa unul și îmbucă cu lăcomie din el și aflându-î gustul mai pe sus decât fața și mirosul zise: Părinte Tomă, merele aceste nu-î alt fără din pomul cel oprit a lui Adam le-ai adus, că vîzut-am și gustat-am eu mere în a mea vieată, dar' ca aceste ba!

în strană, de aceea am mers la sf. sër-bători să cântăm și noi, dar' învțătorul, spre rușinea noastră, nu ne-a lăsat să cântăm. Lucrul acesta se se îndrepte, că va merge treaba mai departe. Dînsul nu trebuie să ne împedece în înaintare, ba ar trebui să ne dea pildă, abonându-și și dînsul vre-o foaie, căci acum nu ține nici una.

Vichentie Goletii,
corist și cântăreț.

Alegere de jude primar.

Cladova, la 17 Februarie 1899.

Stimate Domnule Redactor!

Mercuri, în 15 Februarie n. a. c. s'a ținut în comuna noastră Cladova (comitatul Aradului) alegerea de jude primar. Actul alegerii l-a îndeplinit domnul protopretor cercual din M.-Radna, Csukay Sándor.

Alegerea s'a început după 9 ore, și a durat ca trei pătrare de oră. Pentru postul de jude primar au fost candidați din partea vrednicului protopretor sus amintit, trei bărbați și anume: Iefta Dascal, Zaharie Todor și Ioan Muth. Dintre acești bărbați a fost ales cu majoritate, de jude, zelosul și vrednicul bărbat Iefta Dascal, care 'și-a câștigat iubirea și dragostea de către toți conlocuitorii din comuna noastră, aplaudându-l cu toții, cu se trăească Iefta Dascal!

Vrednicul jude încă n'are împlinită bine vîrsta de 40 de ani, și acum împlinește al 15-lea an, tot ca jude primar neîntrerupt în comuna noastră, cu drag și iubire de către toți conlocuitorii din comună și jur, și a stăpînirilor mai înalte. Dînsul este și știutor de carte, își poartă oficiul seu nevătămă în ale științelor ca un notar.

Mai mare bucurie au cuprins pe toți câți erau de față la alegere, cu mic cu mare, ba chiar și pe femei, când au văzut că vine chiar bătrânul și vrednicul de laudă protopretorul Csukay Sándor, pentru-că știau că acum va fi pace și liniște, și pe voea poporului întreg.

De când vrednicul bătrân, protopretorul Csukay Sándor stăpânește peste cercul M.-Radnei, totdeauna a fost pace și liniște la toate întemplerile, n'a fost

Așa vom ave și noi peste câțiva ani, draga mea preoteșică. — Puțin au dormit în noaptea aceea popa Toma și preoteasa lui, tot despre pometuri au povestit, ear' de către ziua, când au ațipit o leacă, numai grădini de pomi și raiuri pămîntești cu mere de argint și de aur visară.

Deodată cu ziua mai întreg satul era la casa parochială, bărbații cu topoare și săcuri, ear' muierile cu sape și hârlețe. Ziua se croia frumoasă. Soarele răsărea ca un măr de foc și înveșelea vîzduhul, mii de pasări ciripiau prin crengile mestecenilor cele mirositoare, care chiar atunci își desvleau frunză de frunză de pe muguri, ca pe niște gheme mici verzi. Totul era plin de bucurie, pe tot locul se vedea bună-tatea și puterea lui Dumnezeu.

(Va urma).

lipsă de gendarmi, ba chiar de au și fost nu era lipsă, precum am înțeles din mai multe părți, că la alegerile de primar s'au întemplet chiar omoruri, împușcând gendarmii și străpungînd cu baionetele lor pe oameni, nu, Doamne ferește!

După-ces'a gătat alegerea de primar, protopretorul a mulțumit alegătorilor și la tot publicul, zicînd: vă salut pe toți, iubitorilor alegători, că ved, că sînteți în pace, și 'mi-ați făcut și mie bucurie, și gratulez și pe noul jude la mulți ani!

Poporul întreg a strigat, se trăească! De aci alegătorii și toată mulțimea s'au îndreptat către casa judeului, noului ales, unde li-s'a împărțit aldămașul și a urmat și petrecere cu joc în curtea noului ales jude până seara, fără vătămă ori ceva deosebit. T.

Dreptatea nu pier.

De pe Rîul-Gurghiului, 18 Febr. 1899.

Mult Onorate Dle Redactor!

În vara trecută s'a publicat în Foaia Poporului o scrisoare, tot de pe Rîul-Gurghiului, cu titlul: *Isprăvile unui notar*, despre care pot să zic că, ceea-ce s'a scris au fost fapte adevărate. Patriotul maghiar cu numele *Henter Kálmán* în urma defraudării de aproape 4000 fl. 'și-a luat catrafusele și s'a făcut nevăzut, lăsînd în urma lui o mulțime de datorii. Dar' nu e destul cu atîta, că a păpat banii acelora, cari 'l-au împrumutat și cari astăzi se uită la cambii și obligațiuni cu tristeță, ne mai sperînd că îi vor mai primi, ei a păpat mai mulți din ai statului, cari trebuie să-i plătească bietul popor.

Acuma în urma lui, rămînd postul de notar vacant, 'l-a ocupat din 1898, adecă de când a fugit numitul, subnotarul Málnásy, de naționalitate Ungur, însă om cu inimă bună față de toți. În anul 1896 a fost denumit ca notar în Ibănești *George Ternoveanu*, dar' nu am avut fericirea de a-l ave mult timp în mijlocul nostru, fiindcă după o jumătate de an a fost suspendat din mai multe motive false și mai virtos pentru-că sus numitul e Român bun!

Acuma, după un interval de 2 ani de zile, luptînd și arătînd la toți acei

rătăcioși contrari, că el nu e omul acela care a făcut rele, păgubînd, surpînd și mîncînd atît dela popor, cît și dela stat, precum îl învinovăteau rêuvoitorii. În urma proceselor și a recursurilor aprobate de ministerul din Budapesta 'l-au recunoscut de nevinovat, și totodată 'l-au întărit earăși de notar substitut în Ibănești, luînd în seamă cancelaria notarială în 10 Februarie a. c. dela fisol-găbirul Reghinului.

Mulți din aceste 3 comune românești aparținătoare acestui notariat, se bucură de aceasta, dar' sînt și rêuvoitori, cari n'ar fi gîndit nici-cînd, că lucrurile vor ajunge aci. Noi însă ne bucurăm, căci mergînd în afaceri la cancelarie nu sîntem siliți a vorbi limbă străină, neștiind, ci ne folosim de limba noastră maternă.

În urmă, la toți acei contrari de prezent și cari sînt și din trecut, cu spinul în talpa piciorului, le zic atîta:

Dreptatea nu pier
Și nici nu va pieri!

Rîureanul.

Producție în Ucia.

Ucia, 23 Februarie c.

Onorată Redacțiune!

Subscriții nu putem trece cu vederea frumoasa producțiune teatrală-musicală și declamatorică, ce a aranjat harnicul nostru învțător *Ioan Bărbat* cu copiii de școală, Duminecă, în 7/19 Februarie 1899, în folosul bisericii. Mare mulțumire sufletească am simțit cu toții la auzul frumoaselor cântări corale, declamarea de poezii și dialoguri, cari toate au reușit foarte bine, încât publicul, destul de numeros, s'a simțit foarte mulțumit și într'adevăr săltau de bucurie sufletele părinților, cari erau de față, vîzînd cum micii lor copilași se învîrteau pe bină ca și niște floricele. Au rămas fermecați de acest fapt, că așa ceva, de când e Ucia nu au mai văzut.

Laudă conducătorului acestei producțiuni, care și cu acest prilej a arătat, că este vrednic de chemarea sa. Durere însă, că dintre părinții copiilor, la cari ne așteptam mai mult, numai puțini au luat parte la această producțiune, cu toate-că harnicul preot-administrator *Nicolau Borzea*, le-a arătat prin o cuvîntare ținută în sf. biserică scopul acestei petreceri și că venitul curat va fi al bisericii.

Suprasolviri am primit dela următorii domni, cărora le aducem mulțumită și pe această cale:

Ioan Marinescu, notar cercual 40 cr.; Nicolau Mihaiu, vîcenotar 35 cr.; Moise Burs, paroch gr.-cat. 35 cr.; Georgiu Codrea, învțător de stat 35 cr.; Nicolau Bărbat, inv. pens. 10 cr.; Georgiu Bărbat, inv. 10 cr.; Petru Bărbat, vîcenotar 5 cr.; Alexandru Comșa, pract. de notar 5 cr.; Aurel Borzea, pract. de contab. 5 cr.; Martinek Károly, respicient 15 cr.; Maier Orenstein, negustor 10 cr.; Johann Rotșild, soldat 35 cr.; Mátyás Ioan, finanț 15 cr.; Figuli Ioan, finanț 15 cr.; Ráb Mihály, finanț 15 cr.; Ignatie Gurlea, cantor 10 cr.; Irimie Minu, cantor 10 cr.; Riha Fridrich, pantofar 15 cr.; Gavril Gabor, morar 5 cr.

Nicolae Gurlea, Nicolae Cucu,
epitrop, notar parochial.

R Î S.

Că e fudul Țiganul, asta se știe.

Un Țigan ședea la masă și mîncă niște costițe de purcel, frumos fripte, cu castraveți acri și cu pâne albă ca floarea de cireș.

Bre! Țigane, dar' bine trăești tu, — grăi un Român, care trecu pe lângă el.

Ce folos? — răspuse Țiganul, — mînînc, mînînc, dar' nu mă vede nimeni.

Doi Țigani se întorceau flămîenzi dela tîrg.

Măi, — grăi unul dintre dîșșii, — bună ar fi acum brînză, pe care o gustaserăm în tîrg.

De! — îi răspuse celalalt, — bun'ar fi de bună, dar' tu știi, că ustura

Ustura că nu era! —

Ba era, dar' nu ne da!

C. A. Rosetti.

— Vezi ilustrația. —

Dăm azi portretul unuia din cei mai însemnați bărbați și mari patrioți ai României, C. A. Rosetti. El s'a născut la 1816. Învățătura mai înaltă și-a câștigat-o la Paris, de unde s'a întors în țeară la 1846, așezându-se în București. În curând după aceasta se puse pe cariera politică și luă parte însemnată și hotăritoare aproape la toate mișcările și marile fapte ce s'au petrecut în România dela 1848 încoace, până la moartea sa, întâmplată la 1885. El a fost în mai multe rânduri deputat și ministru și a luptat între altele și pentru îmbunătățirea sortei țeranului român. Rosetti este însemnat și ca scriitor și ziarist. El a întemeiat foaia *Românul*, care există și azi și pe care a ridicat-o la mare vază, redactându-o în decurs de 29 de ani.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cum stăm cu ciurma porcilor?

Boala aceasta primejdioasă face de câțiva ani mari pagube economilor. Nu e comună, în care ea se nu fi dat o roată și chiar și în timpul de față se ivește aproape în toate comitatele. În Septembrie 1897 — când turbarea ei a fost mai mare — ciurma porcilor s'a arătat în 1807 comune și în Maiu a aceluiași an în 560 comune. În 1898 a fost ceva mai domoală; dar' și în Septembrie a acestui an ea a bătut în 1307 comune și în Aprilie numai în 326 comune.

Aici este arătat numai numărul comunelor; dar' cine nu știe, că fiecare comună în care ciurma s'a abătut, a trebuit să-i odee jertfă zeci și sute de porci?

De regulă în lunile de iarnă ciurma se domolește încâtva; cum dau însă căldurile, ea prinde putere și nimiceste fără cruțare. Nu voim să ne dăm de proroci, dar' sigur că și anul acesta va face mari pagube. Sămënța ei este împrăștiată pretutindenea în țeara noastră. În 18 Decembrie, adică în ziua de Sf. Nicolae, ciurma culcă porcii la pământ în 733 comune. Adică și în timpul, când de regulă oamenii îșiucid s'au vând porcii pentru multele trebuințe ale vieții, obraznica și nemiloasa ciurmă, chiar și în acest timp, făcea pagube foarte mari.

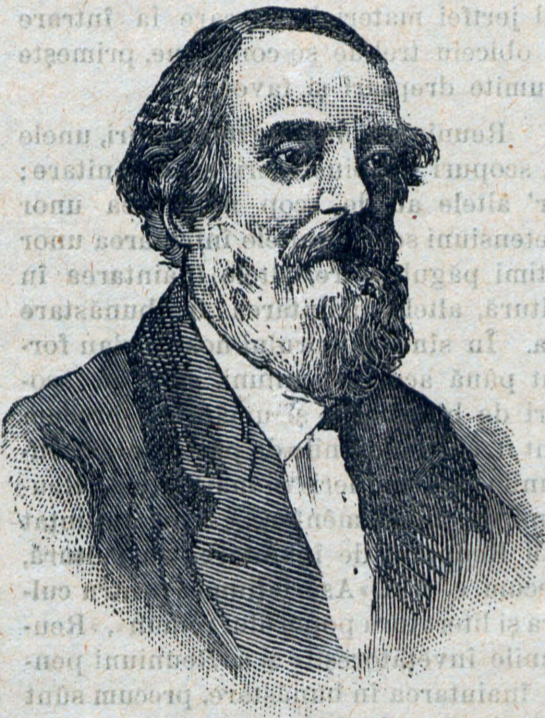
Dacă în unele cercuri ciurma s'a mai contenit, e semn, că atât singuraticii proprietari, cât și diregătoriile au urmat cu stăruință regulile, ce se cer pentru a pune capăt acestei boale primejdioase. De aici însă nu urmează, că nu vor mai fi ear' năpăstuiți. Până sămënța răului nu se va stîrpi din rădăcină, putem ave temerea, că ciurma se va întoarce, când nici nu vom gândi.

Chiar și în economiile conduse cu pricepere, unde s'au luat măsuri întinse pentru preîntimpinarea răului, ciurma și-a luat al seu, adică din 10 capete cel

puțin 2—3. Ce să zicem apoi de comunele, în cari nici din partea diregătoriilor, nici din a singuraticilor proprietari nu se face nimic contra primejdiei?

Să nu creadă oamenii, că dacă nenorocirea i-a ajuns odată nu se întoarce de nou; nici cei-ce n'au dat încă jertfe, să nu creadă, că nu le vor da. Singur »grija bună va trece primejdia rea«. De aceea nu folosește, ci tocmai e foarte păgubitoare și împrejurarea, că mulți tănuiesc casurile de boală și de moarte, pentru-ca să nu fie opriți dela țirguri; ear' cu chipul acesta boala se răspândește la vecini și mai departe în comună. Sau dacă unul din porcii, cari au fost într'un coteț, ori și numai într'o curte cu vre-un porc mort de ciurmă, s'ar duce la țirg și s'ar vinde, cu acela boala se strămută în altă comună. Acesta însă e numai un cas din o sută; căci boala se poate răspândi pe căi nenumerate.

E drept, că știința doctorilor n'a ajuns încă să afle leac sigur contra ciurmei; dar' pe lângă anumite reguli,

Constantin A. Rosetti.

implinite cu statornicie de toți, ciurma s'ar pute alunga aproape de pretutindenea și n'ar mai ave nicăiri pat cald, unde să se încuibe și să pustiească.

Economii trebuie să știe, că ciurma este o boală lipicioasă și tocmai de aceea au datorință să se păzească de ea din vreme și nu numai atunci când e în prag.

Cerință de căpetenie este, ca porcii din locuri sau curți deosebite să nu vină în atingere unii cu alții. Cu chipul acesta și dacă ciurma se încuibă într'o curte, îi este închisă calea pentru a trece și în alta.

Atâta numai tot nu e de ajuns, ci trebuie să se aibă în vedere și alte împrejurări, anume: nici persoanele din curtea unde este ciurmă să nu vină în atingere cu porcii din altă curte, cu apa, mâncarea, așternutul acelor și a. Și mai primejdios este a scoate porcii în turme, a lăsa să între în curte neguțetori de porci, iscoade, purcari sau chiar și vecini.

O mare primejdie zace și în împrejurarea, că din curțile cu porci bolnavi se scurg în strade materii, ce conțin sămënța boalei; ear' dacă porcii sănătoși

nu se țin închiși, ci se lasă sau se scapă în stradă, tăvălindu-se în noroiu amestecat cu murdăria dela porci bolnavi, primejdia e neînălăturabilă.

Dar' cine ar pute se spună într'un articol de ziar toate câte se cer pentru încunjurarea primejdiei; spre acest sfârșit ar fi de lipsă o cârticică, care să o aibă fiecare plugar, ce știe ceti. În aceasta ar trebui să se cuprindă cele mai neapărate povețe. Pe calea aceasta numai s'ar pute face cunoscute mai îngrabă tuturor regulile de lipsă la tractarea porcilor pentru a fi scutiți de ciurmă.

Între aceste se cuprind și regulile privitoare la curățenia în cotețe și împrejurimea lor, nutrețent sănătos, apă curată de fântână, despărțirea porcilor bolnavi de cei sănătoși, înștiințarea porcilor bolnavi și a.

La tot cazul mai înțelept lucru e a preîntimpina primejdia și a nu aștepta ca casa să-ți iee foc. Precum din casa aprinsă une-ori se mai și poate mântui ceva, tot așa și din porcii din o curte, în care a intrat ciurma. Ca mijloace se recomandă împungerea sau altoirea porcilor cu un anumit serum.

Unii dau și leacuri pentru dezinfectare sau curățire pedin lăuntru. Între aceste e și următorul: 1 gram acid carbolie, 2 grame acid salicyl disolvate (topite) și 10 grame spirt de vin, împreună cu apă curată și țărițe se dau odată la zi o jumătate litră până la 1 litră de fiecare porc.

Cultura inului.

Inul isbutește în pământ bun, gunoit și lucrat în regulă. În Belgia gunoiera se face de cu toamnă, și anume pământul se udă deopotrivă cu 15 părți zamă de gunoiu și 85 părți de apă, ducându-se 120—160 hectolitre pe un hectar. Altă metodă de gunoie stă în aceea, că toamna pământul se acopere cu gunoiu și primăvara gunoiul se greblează de pe el. Cine voește se pună gunoiul sub breazdă, trebuie să o facă aceasta cu 1—2 ani înainte de a cultiva inul. Gunoiul măiestrit încă e bun pentru in. Dintre soiurile de acest fel îi priesc acele, cari conțin nitrogen, fosfor și cali.

Din gunoierile măiestrite se folosesc la un loc de 1200 stângini pătrați 65—85 chlgr. *chilisalitră*, cari se dă în două, restimpuri, una cu prilejul sămēnatului și alta la 4 săptămāni după sămēnat; din *superfostat* se dau primăvara înainte de începerea lucrărilor 120—150 chlgr. și din *cainită* 130—170 chlgr. încă de cu toamnă.

Inul se face mai bine după sămēnături de toamnă și primăvară, după trifoiu și în țelină.

Inul se seamēnă des și foarte de timpuriu. Pe un juger se recer 85—120 litre de sămēnță. Dacă vrem să avem in de sămēnță se seamēnă numai 50—65 litre pe un juger. Înainte de sămēnat pământul se apasă cu tăvălugul, după aceea sămēnța se seamēnă, îngropându-se cu grapa, pentru-ca nu trebuie să ajungă decât la o mică afunzime. Tăvălugirea la urmă deasemenea e folositoare.

Cultura inului în țeara noastră și îndeosebi de poporul nostru este pără-

sită aproape cu totul. Aceasta cu deosebire, de când bumbacul are intrare la noi fără vamă. Dacă cultivarea inului s'ar face după toate regulile științei: în privința gunoitului, lucrării pământului, a topitului ș. a. și dacă pe bumbac s'ar pune vamă, am ajunge să vedem acest articol însemnat în economia patriei și în cea națională din nou înflorind; ear' bunăstarea plugarului dând înainte. Pentru-că, numai ce e drept, pe bumbac și lucrurile făcute din el țeara întreagă dă multe milioane și, cultivând inul ca odinioară, acei bani ar circula în țeară, ear' lipsele oamenilor n'ar fi așa mari.

Îndemnăm deci poporul nostru să cultive în în măsură mai mare.

Magh'arii pe terenul economic.

Ungurii catolici, în frunte cu clerul și aristocrația lor, de câțiva ani desvoltă o mare activitate pe terenul economic. Și pe când noi Românii de pildă am început să muncim pe terenul economic *de sus*, dela băncile orășenești, pe atunci catolicii unguri muncesc mai sistematic, căci au început *de jos*, dela *însoțiri sătenești*. Că aceasta din urmă este calea naturală a desvoltării economice credem că e superfluu să mai documentăm. Ori-cine va trebui să admită, că precum la celelalte terene de activitate, așa și la terenul economic puterea și materia — fie și numai brută, o dă grosul poporului, țărănimea dela sate.

Cu cât această țărănime se află în o situație materială mai favorabilă, cu atât va pute mai bine să contribuie cu putere și materie la progresul economic; și din contră, dacă țărănimea cutropită va fi de necazuri, dacă datoriile și usurăriile o vor copleși, sucursul sau la progresul economic îl va pute da numai pe un timp scurt, căci după aceea înlăntuit de propriile sale miserii nu numai nu va mai pute contribui la progres, fără devine o pedecă însemnată în calea progresului economic.

De sigur Ungurii catolici și-au dat seamă de acestea și pentru aceea au început munca economică *de jos*, dela țărănime, căutând să asigure mai întâiu bunăstarea *la sate*, pentru-ca de aici se poată veni puterea de muncă și spriginul necesar pentru progresul general.

Și străduința catolicilor a dat roade însemnate, căci azi economia Ungurilor din câmpia mică a Ungariei și din multe alte părți ale țerei e canalizată cu însoțiri de credit, consum și valorisare, care își revarsă binefacerile neprețuite peste locuitorii dela sate. Până acum catolicii unguri au mai multe sute de astfel de însoțiri. Conducătorii lor voesc acum ca aceste însoțiri să le organizeze și mai bine, să le creeze *un centru* prin care diferitele însoțiri dela sate să se spriginească reciproc, să și perfecționeze și îmbunătățească mijloacele de muncă.

Pentru alcătuirea acestui centru, mai mulți conducători catolici în frunte cu *contele Zichy Aladár* au trimis în zilele aceste un călduros apel tuturor însoțirilor creștine, îndemnându-le să sprigi-

nească înființarea acestei centrale. Inițiatorii își concheamă pe reprezentanții însoțirilor creștine la o consfătuire, ce se va ține la 16 Februarie a. c., în sa-lele clubului catolic din Budapesta.

(Va urma).

Despre Reuniuni!

Prelegere ținută în o conferință publică din Seliște, Duminecă, în 25 Decembrie st. n. 1898, de învățătorul Dumitru Mosora.

(Urmare.)

Nu 'mi-e scopul, ca cu acest prilej să vorbesc și să arăt însemnătatea tuturor Reuniunilor, mă mărginesc a face aceasta numai despre unele dintre cele mai însemnate Reuniuni, cari deja sunt înființate ici-colea și între poporul nostru, în special îmi permit a vorbi mai târziu, mai pe larg, de așa numitele »Reuniuni de înmormântare«.

Sub Reuniune se înțelege o însoțire a mai multor persoane, care are de scop *binele obștesc*. Ori-care persoană, care a intrat într'o Reuniune, în schimbul jertfei materiale cu care la intrare de obicei trebuie să contribuie, primește anumite drepturi și favoruri.

Reuniunile au diferite scopuri, unele au scopuri de binefaceri și umanitare; ear' altele au de scop mijlocirea unor pretensiuni sociale; altele înfrînarea unor patimi păgubitoare, altele înaintarea în cultură, altele înaintarea în bunăstare ș. a. În sînul poporului nostru s'au format până acum Reuniuni, cari au scopuri de binefacere și umanitar, precum sunt d. e. »Reuniunile de păstrare«, »Reuniunile de pompieri« și mai puține »Reuniuni de înmormântare. S'au înființat apoi Reuniuni de înaintarea în cultură, precum e d. e. »Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român«, »Reuniunile învățătoresci« ș. a. Reuniuni pentru înaintarea în bunăstare, precum sunt puținele Reuniuni de agricultură și economie și așa numitele Reuniuni de consum, Reuniunile de meseriași; avem apoi foarte puține Reuniuni de înfrînarea unor patimi, precum sunt d. e. Reuniunile de cumpătare.

Fără îndoială acestea sunt și cele mai folositoare, căci d. e. de Reuniuni, cari au de scop mijlocirea unor pretensiuni sociale, precum sunt d. e. Reuniunile de măritat și însurat sau de Reuniuni de burlaci, fete bătrâne ș. a., cari există prin America, poporul nostru, hai să zicem deocamdată nu are lipsă. Să-l și ferească bunul D-zeu de ele.

Precum o pasere ce a scăpat printr'o întâmplare de robia căsuței unde a fost ținută din frageda-i tinereță, zboară în toate părțile, în cele mai multe cazuri chiar în gura uliului sau se așează în cursa întinsă de copilul sburdalnic, tocmai așa și poporul nostru, aruncându-și jugul ruginit al iobăgiei, devenit acum deodată liber, în momente de lipsă s'a aruncat cu o ușurătate îngrozitoare în brațele datorfiilor, pe la bănci străine, sau în ale cămătarilor, amăgit de părerea, că nici nu simți, așa de ușor le poți pe rînd plăti aceste datorii. Că-lăuzit de această credință, face omul

sărac un început de datorie, și vede el când îi vine rîndul să plătească rata, că n'ar fi chiar greu, dar' nici așa ușor nu e, și plătește el cum plătește. Odată însă n'are de unde, și se întemplă să-i mai cadă și altă lipsă în casă, haid mai face un împrumut mic. Așa azi, așa mâne, nici nu simte cum în doi-trei ani s'a încurcat, de numai advocații și toba îl mai pot descurca, vînzîndu-i averea pe care a agonisit-o în zeci de ani, pe când nu făcea împrumuturile cele ușor de plătit, sau pe care au câștigat-o părinții lui muncind o viață întreagă. Am accentuat la acest loc acest lunecuș grozav pe luciul acestei gheți primejdioase, cu scop de a arăta cauza pentru care în timp foarte scurt s'a înființat în diferite ținuturi românești, *Reuniunile de împrumutare și păstrare*, numite și bănci sau institute de bani.

Cărturarii poporului nostru au observat povîrnișul pe care a apucat poporul nostru, de aceea pentru a împedece întru-cât se poate, ori a zădărnici chiar de tot, ajungerea averilor românești în mâni străine, s'au pus și ei pe lucru, și alătura de băncile străine au întemeiat bănci românești; nu pentru-ca să 'și-l robească lor, ci ca poporul nostru la cazuri de lipsă să aibă de unde împrumuta, și împrumutînd se poată rămîne *neatîrnător*, și dacă s'ar întempla că cutare ori cutare va scăpăta și averea lui va trebui să cadă în mîna băncei, se nu cadă în a unui străin, ci tot în a unui frate. Acesta este scopul celor peste 60 de bănci românești, ce s'au format în timpul din urmă. Prin înființarea lor a scăpat poporul de robia materialicește a băncilor străine și de sugerea până la sânge a cămătarilor. A trebuit foarte mult să lupte primii bărbați români cu pricepere în această cauză cu nepăsarea unora, ba mulți nici nu voiau a crede, că se va pute aduna dela poporul nostru sărac suma recerută pentru înființarea unei bănci, s'a dovedit însă, că *mulți împreună, multe pot face*.

Napoleon-cel-Mare a zis odată: »Îmi trebuiesc trei lucruri, ca să cuceresc lumea întreagă. 1. Bani. 2. Bani. 3. Bani! Și așa este. Ai avere, ușor ai și domnia asupra lumii, mai mari ori mai mici, după-cum 'ți-e dat, din jurul tău.

După poporul nostru se bate toată lumea să fie domn peste el. Ear' un mijloc mai tare pentru a-l pute ține legat, nu este, ca a 'ți-l robi materialicește.

Omul sărac și necăjit se pleacă înaintea ori-și-cui. Prin înființarea băncilor românești, poporul nostru este scăpat de aceasta robie!

Băncile românești formează o frumoașă și însemnată avere națională, și binefacerile lor sunt numeroase.

Prin înființarea de bănci, pe lângă că omul la timp de lipsă și pentru întreprinderea de lucruri folositoare, are de unde împrumuta, mai este și împrejurarea că poporul se poate deda și la păstrare, anume punînd din mult mult, din puțin puțin, la aceste bănci, sumele acestea nu numai că vor fi mai cu siguranță, ca d. e. în fundul lăzei, sau sub pragul ușei, ci ele se vor mări prin interesele ce dau după ele institutele.

Reuniunile de agricultură și economie au de scop să dea după puțință

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Didactica în școala poporală.

Când e vorba de învățat, avem să cugetăm la două persoane, una care dă învățătura și una care primește învățătura, adică: învățătorul și învățăcelul. Învățătorul are să se întrebe: ce să învețe? și cum să învețe? Aceea-ce ne spune cum se face ceva, se numește »regulă« și cine voește să instrueze pe cineva, trebuie să se îndrepte după anumite reguli sau principii. Urmează deci întrebarea, că învățătorul școlii poporale, de unde are să-și câștige regulile sau principiile după cari să învețe pe copii în școală?

Ori-ce adevăr se poate afla în două moduri: sau prin experiență, sau prin cugetare. Cele mai multe adevăruri s'au aflat din experiență, prin întâmplare, dar s'au aflat adevăruri de-adreptul și prin cugetare, de pildă: Parafulgerul l-a aflat prin cugetare renumitul Franklin. Pedagogia încă stă din o anumită sumă de adevăruri, cari parte sunt aflate prin experiență și parte prin cugetare. Știința regulilor și a principiilor de învățământ se numește »didactică«.

Didactica se împarte: în *teoretică* și în *practică*. Dacă un învățător cunoaște toate regulile și principiile de învățământ, despre acela se poate zice, că are teoria didacticei: adică el e didactic-teoretic; dacă un învățător nu numai că știe regulile didactice ci el știe cum să aplice în școală, știe face întrebuințarea de lipsă din ele, atunci se zice că învățătorul e didactic-practic, adică: el are arta sau măiestria didacticei practice.

Pentru învățătorul școlii poporale sunt de mare lipsă cunoașterea ambelor părți, atât a didacticei teoretice, cât și a celei practice.

Însăși legile școlare pozitive cer, ca învățătorul școlii poporală să aibă calificațiunea nu numai a teoriei, ci și praxa didacticei.

Didactica se mai împarte: în *universală* și în *specială*. Didactica universală se numește acea parte, care cuprinde regulile ce se pot aplica la orice obiect de învățământ, ear' didactica specială se numește aceea, care cuprinde regulile și principii de acelea ce se pot aplica numai la unele obiecte de învățământ. Învățătorul are lipsă a le cunoaște pe toate, eu însă deocamdată m'am decis a scrie în prețitul nostru organ »Școala Română« deocamdată despre: *Didactica universală*.

V. O. Bungărdeanul, învățător.
(Va urma.)

Însemnătatea disciplinei școlare.

(Urmare și fine).

Datorință are educatorul a supune pe fiecare elev, fără nici o considerare sau excepțiune, fiindcă numai așa își va pute pune o basă solidă educațiunii, mai luând în vedere, că nu poate să existe o educațiune fără respect, un respect fără autoritate, și nici autoritate fără regulă, căci numai cel-ce știe să se supună, va ști să comande. A ști comanda însă e o artă, care nu succede

ori-și-cui, și care numai cu greu, pe lângă o lucrare sirguincioasă, continuă serioasă și prin un zel deosebit ne-o putem însuși.

Fiindcă conceptul »disciplină« ușor poate da ansă la neînțelegeri, încât unii auzindu-l pot să gândească la vre-un fel de pedeapsă, de aceea pentru a nu fi rău înțeles mă voi explica.

Știm, că pruncii când vin primăvară la școala poporală, aduc cu sine o mulțime de datini și porniri rele, astfel că educarea rea și nepotrivită deoparte, ear' de altă parte influențele din afară, într'atâta au stricat pe bieții copilași, încât putem zice, că numai corporal-minte sunt desvoltați, ear' cultura morală le lipsește aproape cu totul.

Luând în vedere scopul școlii poporale, învățătorul ca se poată face din școlarul seu om în înțelesul strict al cuvântului, încă dela prima cunoștință se va născuși a delătura toate scăderile și înclinările spre rău ce le-ar avea elevul, folosindu-se învățătorul de tot ce e recomandabil pentru ajungerea scopului în astfel de cazuri, ce până acum, spre durerea și întristarea noastră, sunt atât de multe.

Nisuița aceasta a învățătorului de a delătura și stîrpi din școlari însușirile rele și rușinoase, o numim *disciplină*, și fiindcă această disciplină se folosește în școală, pentru aceea se numește disciplina școlară. *Deci sub disciplina școlară înțelegem toate întocmirile și măsurile cari au de scop ca se desvoalte între pruncii școlari simțul de supunere și de ordine.*

Importanța disciplinei în educațiunea generală este destul de bine cunoscută, fiindcă ea este cel mai aprig și mai sigur mijlocitor de a forma *caractere*, ear' nouă caractere ne trebuie, căci ele susțin vaza și respectul națiunilor.

Caracterele firme sunt profetii cei mai sinceri, cari ne vestesc înflorirea, bunăstarea, prosperarea și înaintarea noastră, precum și a fiecărui popor, apriat știind, că un popor fără caracter este demn de disprețul tuturor.

Copilul, care încă din cea mai fragedă etate se va deprinde a respecta legile școlare, sigur mai târziu devenind matur, va ști respecta și alte legi, și din contră, aceia cari încă de mici nu sunt supuși disciplinei, crescând, pe lângă cele mai mari nisuițe și strictete ale superiorilor lor, nu vor pute ca să-și dedee și supue unei discipline firme, asigurându-ne că din astfel de indivizi nicidecum nu o să formăm oameni de onoare, cetățeni devotați, soldați bravi și sinceri, adică nu o să putem forma caractere.

Eată dar' ponderositatea și însemnătatea disciplinei școlare, fără de care nu putem să ne asigurăm și să contăm la un timp mai fericit. Să susținem deci disciplina și să nu uităm, că »o școală fără disciplină, e ca o moară fără apă«, — sau după *Disterweg*: »o bună disciplină, face mai mult decât o învățare bună«.

Bistrița, la 23 Ianuarie 1899.

Teodor A. Bogdan,
învățător român.

un avânt mai frumos agronomiei și economiei de vite, să caute isvoare noue de câștig poporului nostru. Între puținele Reuniuni de soiul acesta ce le avem noi, vrednică de amintit e »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului«.

(Va urma.)

Știri economice

Tarifă moderată pentru transportul sămințelor. Ministrul de comerț în conțelegere cu cel de agricultură a prolongit favorul ce-l aveau agricultorii de a folosi o tarifă moderată la transportul de sămințe. Prolungația s'a făcut până la finea lunii Aprilie și tarifa se poate folosi la transportul sămințelor de: grâu, săcară de primăvară, urez, ovės, precum și pentru crumpenele de sămânță.

Curia contra usurei de bucate.

De curând ne-am ocupat în un articol mai lung despre ne mai pomenita usură de bucate ce se face cu deosebire în părțile bănățene. Acum amintim, că tribunalul din Biserica-albă în două cazuri a pus sub acuză pe doi agenți pentru usură de bucate. Agenții au apelat susținând, că ei au făcut numai *negof*. În zilele aceste Curia a pertractat recursul și a constatat, că într'adevăr s'a făcut usură de bucate și astfel a *aprobat sentința tribunalului din Biserica-albă*.

După această decisiune se vor începe procesele contra usurei, — deci agricultorii nostri păgubiți să *recurgă imediat la scutul legii* și să nu se lase pradă usurarilor fără suflet.

Încasările c. f. ung. de stat.

s'au urcat în luna Ianuarie la suma de 6,582.400 fl. Față de aceeași lună din anul trecut se arată o creștere de 2%. (atunci numai 6,449.231 fl.), provenită acum aproape exclusiv din urcarea circulației de mărfuri.

Prețul unui pom de soi bun.

Sub această rubrică aflăm în »Praktischer Wegweiser« nr. 3 din 1896 înregistrată știrea, că în Wirtenburgia ivindu-se lipsa de a mări (lărgi) terenul unei gări, tocmai pe locul de lipsă pentru lărgire se afla un pom mare și frumos, care a trebuit să fie răscumpărat. Proprietarul a pretins pentru el ca preț de răscumpărare suma de 3000 de mărci (1800 fl. v. a.) și a documentat această pretensiune cu socotelile purtate într'o carte asupra venitului, ce-i aducea pomul în fiecare an, arătând că venitul corăspunde întocmai dobândei anuale dela un capital de 3000 de mărci. Pe baza aceasta a și căpătat prețul cerut.

Stațiuni de armăsari se află

în comitatul Sibiului în următoarele comune: Alțina, Brad, Hosman, Cristian, Șura-mică, Marpod, Apold, Sibiu, Șelimer, Săsciori, Sebeșul-săsesc, Slimnic, Nocrichiu, Roșia și Vurpăr. În fiecare din aceste stațiuni se află câte mai mulți armăsari.

Statutele

„Reuniunii funebre a învățătorilor sălăgeni“.

§. 1. Scopul Reuniunii.

a) ajutorarea membrilor Reuniunii la cas de moarte, spre scopul înmormântării;

b) a contribui la promovarea scopurilor filantropice;

§. 2. Mijloacele spre ajungerea scopului Reuniunii sînt:

a) taxele anuale cari încurg dela membri și donațiunile făcute de unii binefăcători;

b) câștigurile ce vor încurge din aranjarea unor petreceri și sortituri spre scopul Reuniunii;

c) foloasele câștigate prin tipărirea și vinderea unor opuri.

— Aranjarea sortiturilor, însă conform legilor și ordinațiunilor financiare, va fi a se însinua respectivelor autorități spre câștigarea concesiunii.

§. 3. Numărul membrilor Reuniunii se stabilește în sumă cea mai mică de 60, și dela acest număr în sus poate crește în sumă nehotărâtă.

§. 4. Membru al Reuniunii poate fi începînd dela înființarea Reuniunii în interval de un an, fiecare învățător de pe teritoriul comitatului Sălăgiu împreună cu soțiile lor, fără deosebire de gen, religie, națiune și etate — dela acest termen în sus, numai acei învățători pot fi membri, cari vor fi în funcțiune și n'au trecut peste etatea de 50 de ani.

§. 5. Doritorii de a fi membri la Reuniune, au să se însinue la cassarul Reuniunii și pe lângă cvită a solvi 2 coroane taxa de înscriere.

— Cassarul însinua pe cei înscriși la direcțiune, care decide asupra susceperii.

§. 6. La dorința direcțiunii, individul însinuat e dator a-și documenta starea sanitară prin atestat medical.

§. 7. La cas de denegarea susceperii membrului însinuat, banii solviți în înțelesul §-ului 5 i-se reîntorc.

§. 8. În contra denegării susceperii, respectivul poate recurge la adunarea generală,

§. 9. Membrul suscept primeste o cărtică subscrisă de director și secretar, provăzută cu sigilul Reuniunii, în care cvitează taxele de membru, solvite.

§. 10. Fiecare membru numai sub numele seu propriu poate fi indus în registrul membrilor.

§. 11. Reuniunea își începe activitatea cu un capital de 200 coroane câștigate prin aranjarea unor petreceri cu joc și a unor jocuri de tombolă.

— Suma aceasta împreună cu sumele taxelor de membri la olaltă, formează fondul Reuniunii.

§. 12. Fiecare membru solvește o taxă anuală de 2 coroane, care sumă e dator a o solvi cassarului în primul pătrar al anului.

§. 13. Membrul, care taxa provăzută în §-ul 12 dela termenul acolo provăzut nu-și-o solvește, sub titlul de spese și percente, e dator a solvi pe toată luna 10 fileri, și dacă nici în al treilea pătrar de an nu-și satisface datorinței, prin direcțiune pe lângă punerea în prevedere ai posibilității se face atent la exchiderea din Reuniune,

devenind provocat la solvirea în termen de 15 zile.

— După eschiderea fără succes al acestui termen, direcțiunea îl poate eschide din Reuniune.

Decisiunea de eschidere motivată se comunică în scris cu membrul eschis, căruia în 15 zile îi stă în voe a apela în contra acestora la adunarea generală.

(Va urma.)

Despre foaia pedagogică.

De pe Murș, Febr. 1899.

Când s'a ivit în coloanele »Tribunei« ideia edărei unui suplement pedagogic la »Foaia Poporului«, deodată s'a ivit și o dispută pro și contra punerii în viață a acestei reviste, ce ar umple un gol prea simțit la toți învățătorii nostri.

Am petrecut cu interes și atențiune toate desbaterile și deși îmi propusesem a nu intra în desbatere, totuși trebuie să o fac aceasta, pentru-că ved, că unii dintre domni combatanți și-au părăsit terenul național, trecînd cu totul pe cel confesional.

Începutul l-au făcut unii învățători gr.-cat. în coloanele »Tribunei«, combatînd aparițiunea acelu supplement pedagogic. Aceasta apoi a dat naștere, după-cum știm, la »Foaia Școlastică« în Blaj.

Acestor învățători le-a secundat în coloanele »Tribunei Poporului« unii învățători bătăneni, apărînd interesele »Foi Pedagogice« din Sibiu.

Din aceasta reese, că »divide et impera« la noi are aderenți, sau separatismul e pus mai pe sus de interesul comun.

Adorez religieuna în care am născut și crescut și mă închin ei mai pe sus de toate, însă cauza aceasta fiind comună, de ce se nu o tractăm din punct de vedere românesc, și de ce se nu avem un organ comun, care să fie privit cu aceeași mândrie și bunăvoință de învățătorul gr.-cat. ca și de cel gr.-or. ? și întors pentru-că frați sîntem și fii ai aceleiași mame.

Basat pe acest principiu, la chestiunea supplementului pedagogic, despre care discutați, ar trebui, dlor învățători, să vă dați seamă de timpul și împrejurările în cari trăim, — de scopul și interesul imens, ce ați trage din apariția lui, prin perfecțiunea în ale școlii și de marele scop ce urmărim ca Români pe terenul pedagogic.

O atare foaie pedagogică numai servicii bune ne-ar pute face, cari ne-ar servi ca material solid la clădirea mărețului edificiu »perfecțiunea învățătorului român și a școlii sale«, la care neamul întreg cu atâta îngrijire lucrăm.

Să spunem însă adevărul: pentru așa ceva ne lipsește interesul și spriginul ce se cere dela noi.

Acestea ne fac ca să discutăm un lucru, — o cauză comună, — a cărei scop este sfânt și în jurul căreia fără șovăire, ar trebui să ne grupăm cu toții din toate punctele de vedere.

Suplementul proiectat nu a apărut, dar totuși onor. Redacțiune, cu considerare la împrejurările noastre, a deschis o rubrică în »Foaia Poporului« pentru chestiuni școlare, pentru-ce îi

împărtășim recunoștința și mulțumita noastră.

Chemarea învățătorului român este a educa și a instrua. Așadar după numele ce-l purtăm acestea au să aibă aceiași direcțiune basată pe religiozitate și moralitate. Pentru-că știut este, că studiile teoretice, ce se predau în preparanții sînt numai o simplă direcție, cu cari mergem pentru perfecțiune în viața practică.

Acî însă — ca să ținem cont de progresul lumii — trebuie să avem și să susținem foi de specialitate.

E drept că noi am avut și avem atari foi, durere însă — că deși în jurul acelor s'au grupat puteri excelente pe terenul pedagogic — totuși acelea *din cauza neinteresării corpului didactic dela școlile românești* și a inteligenței noastre, după câțiva ani de viață au apus din cauza deficitului și a abona-mentelor restante, cari în general sînt cauzele încetării foilor noastre.

V'o spun din experiență, că o atare foie de specialitate pedagogică e foarte rău spriginită, și dacă scrutăm apoi ne vom convinge, că o abonează tot numai al 16—20-lea învățător și al 60—80-lea preot, dacă nu mai rău, ba se pot găsi tracte protopopești unde nici învățător, nici preot și nici chiar protopopul nu au nici o foie de specialitate pedagogică. Afară de acestea advocații nostri și cealaltă inteligență nu spriginesc cauza de loc, sau foarte puțin.

Aceasta este o icoană fidelă.

Eată dar' din aceste cauze trebuie ca învățătorimea să iee inițiativa în interesul seu propriu pentru progresarea sa. Nu să ne combatem unul pe altul, fără cu amîndouă mîinile să primim ori-și-ce, când e vorba de progresul nostru intelectual.

Chestiunea foi pedagogice cu aceasta n'a încetat, cîtă vreme sîntem la culmea chemării, datori sîntem ca să vorbim de ea, ba să o punem pe un teren de discuție mai larg și anume: *pe ce cale am pute ajunge la un organ pedagogic mai mare, mai general și mai bogat?*

Acesta a fost punctul de mîncare, când s'a făcut propunerea cu scoaterea unui supplement pedagogic lângă *Foaia Poporului*. După principiul dela »mic la mare« și cu puteri unite lucruri mari putem face.

Din aceste premise răspunsul prea ușor se poate afla.

În coloanele »Tribunei« s'a zis: că se cere dela învățătorimea noastră abnegațiune, interes și sacrificiu.

Tot aceasta o zic și eu în interesul nostru și al școlii române, pentru care scop vin a descoperi o modestă propunere: că *prin inițiativa conducătorilor chestiunii pedagogice să cerem spriginul întregii națiuni pentru a crea un fond*, din care apoi să se poată redacta o foie pedagogică, care să corăspundă în toată privința misiunii sale și aspirațiunilor pedagogice, grupându-ne apoi — fără șovăire într'un cuget și într'o simțire: învățători, preoți, advocați — inteligența și poporul în jurul acelu focal științific, spriginindu-l din răspun-teri materialicește și moralicește, prin ce am face ca organul nostru pedagogic să vieze cu națiunea română.

Astfel dacă fiecare Român, dela opincă până la vlădică — inteligentă și popor, ar contribui cu obolul seu la această mare operă ve garantez, că în timp relativ scurt am pute să ne mândrim de rodul jertfelor noastre și să ne fălim cu o foaie pedagogică, cum are învățătoria mea celorlalte țeri culte și civilizate.

Părerea mea sinceră cauzei și scopului vi-o pun la dispoziție pentru o dezbateră obiectivă în interesul școlii și a învățătorei române.

Pres. unei reuniuni învățătorești.

Răvașul școlii.

Munca răsplătită. Cu medalia »răsplata muncii pentru învățământul primar« clasa II. a fost decorat eară un harnic învățător din România, dl *C. Marinescu*, învățător în Morunești.

Eată motivele din raportul ministerial către Regele, pentru cari a fost propus spre a fi decorat:

Dl C. Marinescu, învățătorul școlii din cătunul Morunești, comuna Morunglavu, jud. Romanai, este unul dintre învățătorii nostri, care a căutat să pue în practică povețele ce 'i-s-au dat, cu privire la îndrumarea tineretului dela țeară, către ocupațiile agricole. D-sa în anul trecut, s'a ocupat cu agricultura pe terenul ce are școala, cedat ei de către Eforia spitalelor civile din București. A cultivat porumbul (trei varietăți), inul pe o mică întindere, fasolea, castraveții, pepenii și mătura, cu elevii școlii, arătându-le modul de cultivare și foloasele ce pot trage sătenii din aceste plante. Asemenea își propune să cultive și pomii, atât cei de ornament, cât și cei fructiferi, sემենând, pentru acest scop, meri, peri, gutui, zarzări etc.

Lucrând astfel Marinescu a avut o îndoită înfruire, atât asupra școlarii sei, cât și asupra sătenilor, cărora le-a servit de model și îndemn la cultivarea ogoarelor lor.

Concursul nostru. În ziua de 25 Februarie a expirat termenul primului nostru concurs cu premiu pentru *lecțiuni practice*. Resultatul e destul de mulțumitor pentru început. Au concurat 9 învățători, unii cu mai multe lecțiuni.

Lecțiunile vor fi recensate și în curând se va publica resultatul.

Avisăm pe învățătorii nostri că vom eserie și alte premii. Reservăm chiar unele surprise pentru învățătorii cari sânt abonați la *Foaia Poporului*.

100 de ani. Dl *Caragiale*, unul din cei mai populari scriitori ai nostri, a compus o revistă istorică a veacului, ce se stinge. Sub titlul »100 de ani«, Caragiale ne dă în 10 tablouri cele mai însemnate momente din istoria României din acest veac al 19-lea. Piesa e originală; la București s'a reprezentat în *Teatrul Național* de 5 ori după olaltă. Teatrul a fost în fiecare seară plin și publicul aplauda cu entuziasm. Istoria noastră a Ardelenilor proprie nu este considerată de-adreptul de autor, Dar tabloul III. »Școala lui Lazar« ne atinge foarte deaproape. Ardelenii, cari au veltut-o pe scena teatrului au fost mișcați până la lacrimi.

Noi vom mai vorbi de această revistă originală, îndeosebi despre tabloul III, pentru-că am dori că învățătorii nostri să o producă cu elevii lor, la anumite sərbări școlare. Producțiunea ar face frumoasă impresiune și e foarte ușor de reprezentat în ori-ce școală.

CRONICĂ.

De ale grănițelor. Mercuri și Joi s'a ținut în Sibiu adunarea generală a reprezentanților fondului grănițesc, sub presiul vicepreședintelui *Constantin Stezar*. Între alte agende curente, cum e: censurarea raportului comitetului despre activitatea sa și votarea budgetului, s'a constituit și comitetul, alegându-se, la propunerea deputatului dietal, avocatul *Dr. Nicolae Șerban*, cu unanimitate de voturi, președinte: căpitanul în pens. *Constantin Stezar*; vicepreședinte și cassar: majorul în pens. *Șandor* de Viștea-inf.; secretar: *Arseniu Bunea*; controlor: căp. *Străulea*.

Din comitatul Albei - inferioare. Ni-se scriu următoarele: E earăși liniște mare în acest comitat, deși gendarmii abia în Ianuarie au mai pușcat câțiva Români din comuna *Gămbuș*. E curios, că nici o gazetă română n'a luat act despre această nouă bașbozucie; probabil nu li-s'a făcut raport.

— În luna din urmă numai trei notari cercuali au fost suspendați pentru abuzuri făcute în decurs de lungi ani. Se nu creadă însă lumea, că vicecomitele ar fi descoperit abuzurile. Suspendarea a urmat abia după-ce tribunalul a început să-și facă datoria față de notarii — abuzivi. Așa notarul din *Totoiu* a stat pe banca acusaților pentru vulnerare gravă, comisă asupra locuitorului de acolo *Tănase Popescu*. Cum însă omul face bune servicii patriotice — a fost achitat.

— Abia e trecută săptămâna, de când trei locuitori din Păuca de pe Secașu, adevă, preotul român, un proprietar român și postașul ungar au fost trași în judecată, pentru »afățare în contra școlii de stat din Păuca«. Vom vedea de fi va achita și pe ei tribunalul din Alba-Iulia?

— La un Jidan din Alba-Iulia s'au găsit cam trei sute de hectolitri vin falsificat. Omul era luat în combinație să fie »nemesit«, dar' după descoperirea falsificării de vin diploma de nemeș s'a prefăcut în — *foxină*.

Din Gilău. Ni-se scrie: Posibil în luna lui Maiu se va sfinți biserica cea nouă din Gilău. Gilăul poate fi mândru, căci are biserică nouă, școală nouă cu 2 învățători și casă parochială nouă. Toate acestea s'au făcut la stăruința neobositului *Ioan Pop*, paroch și protopop onorar. Tot la stăruința dînsului au început a se ține și petreceri populare. Una s'a ținut în 19 l. c. și dela ea s'a adunat un venit curat de 25 fl., pe seama școlii. Eată ce poate face un harnic părinte al poporului.

Comisiunea de verificare a comitatului Arad va propune — cum se zice — a se nimici alegerile din 10 cercuri. Pricina? Au fost aleși tot — Români. O greșeală aceasta, care în Ungaria constituțională nu se poate ierta.

Un parastas s'a celebrat Dumineca trecută în catedrala din Arad, pentru sufletul marelui spriginitor al culturii române, Em. Gozdu. Cuvântarea ocașională a fost rostită cu mult succes de protosincelul *Aug. Hamzea*.

Noi notari publici. Ministrul de justiție a denumit de notari publici regiști în comitatul Hunedoarei pe următorii: la *Ilia* pe *Dr. Halász Akos* (din Budapesta), la *Hunedoara* pe *Dr. Bonts Gyula* (dela Arad) și la *Deva* pe *Dr. Demkó Pál* jun. (adv. în Becicherec). În un comitat curat românesc un Român, dar numai de origine, dl *Bonts*, și doi Maghiari, cari nici limba română nu o cunosc.

Pomii, plătitori de dare. Antistia comunală din Pusta-S. Mihaiu (Ungaria) a decis, că va planta laturile piețelor și stradelor comunei cu nuci. Nucii vor fi grijiți ca avere comunală și din venitul recoltei se va plăti darea comunală. Exemplul nu e rău.

Din Valhdid. Ni-se scrie, că tinerimea din Valhdid, sub conducerea vrednicului preot *Teodor Borza*, a dat în 19 Februarie o petrecere cu teatru, reprezentând piesa »*Idil la țeară*«, spre mulțumirea tuturor celor prezenți. A fost de față dl *Stefan Câmpian*, protopopul din Ibașfalău, cu stimata soție, domnia *Avram* și *Vasile Isailă*, preoți în Bertan, *Chendi* și *Stefan Secetă*, preoți în Saroș, d-nii învățători *G. Bozoșan*, din Bertan și *Zaharie Harhoiu* din Ibașfalău și alții.

Suprasolviri au făcut dl *Câmpian*, protopop 8 coroane, *Zaharie Tătar* 1 coroană, *Pușcaș*, comerciant 1 coroană, cărora comitetul aranjator le exprimă mulțumire.

Venitul curat a fost 5 cor. și s'au alăturat la fondul pentru biblioteca școlară.

Procesul episcopiei din Oradea-mare. Se știe, că episcopia română gr-cat. din Oradea-mare de un lung șir de ani poartă proces cu familia *Bánffy* pentru un mare teritor ce se extinde la granița comitatelor Bihor și Cojocna. După-ce tabla regească a recunoscut dreptul de proprietate a episcopiei, familia *Bánffy* a făcut apel și Curia în zilele aceste a adus sentența prin care enunță, că de fapt dreptul de proprietate peste ținutul din vorbă compete episcopiei române.

Din Ternoava. În nr. 5 a. c. al *Foii Poporului* pe temeiul unei scrisori primite, am luat o notiță la »*Cronică*«, în care mai mulți țerani se plâng împotriva învățătorului *Petru Dalea*, că nu ar face spor în școală și ar avea parte la frecările dintre poporenii gr.-orientali și gr.-catolici. Privitor la aceasta am primit două întimpinări: una dela dl învățător *Dalea* și alta subscrisă de următorii membri din comitet: *Rusalin Pagu*, codrean; *Blagoia Voina*, *Ioan Isac*, *Solomon Iarcu*, *Filip Dalea*, *Rusalin Jurma* și *Rusalin Voina*, croitor. În ambele întimpinări se desminte știrea trimisă nouă, arătându-se că dl *Dalea* nu e de loc părtaș la certe, ear' privitor la sporul din școală, dînsul a primit laudă dela comisia școlară examinătoare. Rectificăm deci cu plăcere știrea din nr. 5 și credem, că dl *Dalea* va fi întotdeauna la culmea chemării sale de luminător al poporului, dând pildă bună de purtare corectă.

În legătură cu aceasta venim a declara, la rugarea lor proprie, că știrea publicată în nr. 5 nu ne-a fost trimisă din partea vrednicilor Români din Ternoava: *Petru Ghejiu* și *Ianăș F. Cercega*, și nici nu se află între cei subscrisi. Ei n'au scris nici-când altceva la foaia noastră, decât material pentru foiță (poesii populare, glume etc.)

Din Sâmbăta-de-jos ne scrie dl *Nic. Moisin*, că în nr.ii 32 și 33 ai *Foii Poporului* se plânsese că în urma uneltirilor mai multor răuvoitori 'i-se făcuse nedreptate din partea comunei, cu privire la conducerea cărcimei din acea comună și purcederea nedreaptă a fost spriginită și de pretura din Făgăraș. În urma recurșelor date însă dlui *Moisin* 'i-s'a recunoscut dreptatea din partea ministrului, aprobându-'i-se contractul încheiat cu comuna și primind și licență pentru vânzare, ear' comunei 'i-s'a detras. Împărtășindu-ne dl *Moisin* această știre, zice mângăiat: »Dreptatea nu va pieri în veac«, ceea-ce adevăr este. — Ne bucurăm de această știre, cunoscându-'l pe dl *Moisin* de un vrednic Român.

† **Contele Bernhard de Rechberg, fost ministru-președinte și ministru de externe austriac, a răposat în Kettendorf lângă Viena, în etate de 93 de ani. În viața politică a monarhiei răposatul a avut un mare rol.**

Hymen. Dl *Aurel Ciortea*, profesor la liceul din Brașov, și d-șoara *Maria Navrea*, gentila fiică a dlui *George Navrea*, își vor sërba cununia Duminecă, 5 Martie n., la orele 4 d. a., în biserica Sfântului Nicolae din Brașov.

— Dl *Petru Bratu* din Rășinari și d-șoara *Maria Puschilă* din Seliște, își vor sërba cununia Duminecă, în 21 Februarie v. (5 Martie n.), în biserica cea mare din Seliște, la orele 2 după amiaza.

— D-ra *Valeria Crișan*, fiica dlui preot T. Crișan din Cugir, își va sërba Duminecă, în 5 Martie n. c. cununia sa cu dl *Valeriu Recci*, în biserica gr.-cat. din Cugir.

Alegerea municipală din Orăștie. *Revista Orăștiei* ne spune, că nu la recursul dat din partea Românilor s'a anulat alegerea consiliului comunal de acolo. »Totmai din contră — scrie *Rev. Or.* — alegerea s'a făcut la 30 Decembrie a. t., cu înțelegere împrumutată, premearșă a toate trei cluburi, român, săsesc și unguresc. Aceasta a fost atacată numai din partea faimosului protonotar *Aurel Murășan*, care de mulțori caută nod în papură și fără considerare la înțelegerile cluburilor, — fiindcă dînsul nu face parte din nici unul, — a recurat chiar contra membrilor români aleși cu unanimitate: *Vasilie Domsa*, protopop gr.-or.; *Iuliu Rațiu*, protopop gr.-cat.; *Ioan Mihaiu*, mare proprietar, pe motiv, că nu locuiesc aici de doi ani împliniți. *Irimie Boca*, profesorul Tokai și *Montsch*, că nu sunt susceptivi în lista alegătorilor de deputat dietal, neplătindu-și darea la timp. Acest recurs apoi, pertractat din partea comisiunii verificătoare, sub preșidiul vicecomitelui, a avut de rezultat nimicirea alegerii, exchis fiind cu intenție prilejul de a se mai pute recura și mai departe.

Facem cuvenita rectificare.

Câți advocați sînt în Ungaria. După cel mai nou raport al ministerului unguresc de justiție, la finea anului 1897 numărul total al advocaților din Ungaria, împreună cu orașul Fiume, era de 4639; la acestia mai sînt a se adauge 1616 candidați de advocați.

Contrabandiști împușcați. Din Orșova ni-se scrie, că în zilele trecute 5 Turci de pe insula *Adakaleh* au voit să treacă pe teritor ungar o cantitate mai mare de zăhar. Când au simțit Turcii că au fost văzuți de finanți, s'au aruncat în barcă și au început să fugă îndorât. Finanții după-ace i-au provocat să se predee, au împușcat asupra lor. Unul a fost omorit, ear' doi au rămas greu răniți.

Versatul negru în com. Făgărașului. De mult timp bîntuie versatul în comitatul Făgărașului. După-cum am amintit prima-oară s'a ivit în Făgăraș, de unde germenii au fost transportați în comunele din jur și acum aproape toate comunele din comitat sînt infectate. În *Viștea-inferioară*, după-cum ni-se scrie, desele înmormentări se fac cu asistență gendarmerească și mai ales în timpul nopții.

Din Cianul-mare ni-se vestesc frumoase fapte creștinești. *Alexandru Berindeanu*, vicecurator la bis. și soția sa *Raveca n. Oros*, au dăruit bisericii din loc un foarte frumos candelabru în preț de 33 fl. Deasemenea *Nic. Mocanu a lui Dănilă* a cumpărat pe seama pruncilor școlari 10 tăblițe și ceruse.

Faptele frumoase se laudă de sine

Archiducele Francisc Ferdinand — acusat. Minele de peatră din *Kanopischk*, proprietatea Archiducelui, au luat asupra-și obligamentul să lifereze peatra necesară la edificarea podului de pe »Esküter« din Budapesta. De oare-ce însă administrația minelor n'a liferat la timp peatra contractată, întreprinzătorii podului au cumpărat peatra mai scumpă dela alte mine și acum au acusat pe Archiducele Francisc Ferdinand ca să plătească diferența de circa 30.000 fl.

Femei în slujbă. După ultima conscriere a poporațiunii, în întreagă Ungaria se află 970.000 femei cari își câștigă pânea afară de cercul familiar. Și în această sumă sînt luate numai femeile trecute de 30 ani. Cele mai multe sînt angajate ca lucrătoare, servitoare și apoi ca muncitoare pe la fabrici și diferitele industrii. Mai puține apoi sînt aplicate ca oficante, cu deosebire pe la poștă și telegraf. Precum se vede, pentru femeile din Ungaria scara emancipării este încă grozav de înaltă.

Mulțumită publică. Inteligența română din Turnișor a aranjat Duminecă, în 31 Ianuarie v. a. c., în sala școalei gr.-or. rom. din loc o producțiune declamatorie-teatrală împreună cu joc, care a reușit foarte bine. Suprasolviri au incurs dela p. t. domni: N. Capesiu, preot ev. luth. 1 fl., Ioan Tat, învțător în Ocna-infer. 1 fl., Ioan Vițelariu, director în Poplaca 50 cr., d-na Parachiva Muntean 50 cr., Ioan Iliu, practicant de notar în Avrig 50 cr. și N. Kais, rector la școala ev. luth. din loc 30 cr., cărora le exprimăm cele mai sincere mulțumiri.

Turnișor, 15 Februarie v. 1899.

Ioan Platoș, învțător.

Reuniunea de cântări din Șomcuta-mare. Din Șomcuta-mare ni-se scrie: În 26 l. c. s'a ținut adunarea generală a Reuniunii de cântări din Șomcuta. S'a constatat că fondul Reuniunii a fost cu sfișitul anului 1898 de 536 fl. 65 cr. bani gata și 2 acțiuni à 100 fl. dela banca »Sătmăreana«. Afară de aceasta mai are Reuniunea la 3 fosti coriști 50 fl., cari la oaltă dau suma de 786 fl. 65 cr. și 13 costume pentru călușeri, socotite în 110 fl.

Biroul Reun. pe timp de un an s'a constituit așa: de președinte *Nicolau Nilvan*, adv.; v.-președinte: *Ioan Sêrbu*, prot.; notar: *Vasiliu Dragoș*, avocat; cassar: *Vasiliu Buda*; controlor: *Dr. Victor Marc*; bibliotecar: învță. *Teodor Blaga*; ear' ca conducătorul corului *Elie Pop*, învță. pens. Membri în comitet coriști: *Vasile Butean*, *Petruchi*, *Telente Butean* și *Ioan Butean* a lui *Stefan*.

Petrecere în Aghires. Din *Aghires* (comit. Cojocnei) ni-se scrie: Senatul școlastic parochial din comuna Aghires, precum în alți ani așa și în anul curent a aranjat o petrecere poporală, venitul căreia a fost menit de a se cumpăra cărți școlastice pentru școlarii săraci. La petrecere, spre marea bucurie și mângăiere a multora am văzut jucându-se și frumoasele jocuri naționale »Călușercul« și »Bătuta«, conduse de bravul învțător *Ioan Pop*. Resultatul material nu se poate zice a fi îndestulitor, ceea-ce însă numai recelei și nepăsării unora se poate atribui, care, durere, începe a se ivi și între noi, cu toate-că din partea dlui preot local *Ioan Mihalca*, popōrenii au fost anume făcuți luători aminte la scopul ce l'a avut petrecerea.

Georgiu Precup, cantor onorar.

Ars pe rug. O crimă îngrozitoare s'a întemplat în hotarul comunei Szepes-Olasz din com. Lipta. Locuitori din două comune învecinate s'au dus la tăiat de lemne în o pădure domonială. Din ceva pricină au început să se certe și apoi s'au luat la bătaie sângeroasă. O par-

tidă de bătăuși a prins pe presupusul înscenător al neînțelegerii, pe *Andreu Zahrandik*, i-au legat mările și picioarele și l-au așezat pe o grămadă de lemne ce ardeau. Când au sosit partizanii lui *Zahrandik*, sêrmanul era în flacări și după-ace a fost luat de pe rug în curând a murit. Tribunalul din Rozsahegy a îndrumat gendarmeria să prindă pe cei 17 criminali, a căror căpitan a fost un anumit *Zachár János*.

Foc mare. În 22 Februarie c. a isbucnit un foc în comuna *Panticu* (Selagiu), care minat de un vânt grozav în scurtă vreme de 2 ore a prefăcut în cenuse 32 de case, cu șuri și alte *zidiri*, rămânând pe ulițe 38 de familii. În foc a ars și o femeie vėduvă, care a voit să-și mântuie banii ce îi avea în casa aprinsă, au rămas doi copilași orfani. Focul s'a iscat din negrije. Lipsa celor arși e foarte mare.

Soloveștru. La căpitanatul din Cluj a fost adus un țeran pentru o mică transgresiune. — Cum te chiamă? l'a întrebat căpitanul.

— Soloveștru.

— Cu ce te ocupi?

— Soloveștru.

— Ian auzi! vrei să te obraznicești?

— Soloveștru.

Și nemișcat, clipind numai din ochi țeranul la toate întrebările răspundea grav și solemn »Soloveștru«.

Pe *Soloveștru* l-au pus acum sub observație medicală.

Petrecere ungurescă. Patrioții din Nyitra au aranjat un bal. Între oaspeți era și sublocotenentul de honvezi *Fereczy Gyula*, care în farmecul petrecerii s'a pus lângă Țigani și — după datina Ungurilor — îi tot dirigia cu chiuștiri și cu pocnetă în degete. Ceialți patrioți atât de mult s'au indignat, încât chemând pe sublocotenent în sala de mănecare s'au năpustit asupra lui și l-au bătut cu pe sac. Scandalul era la culme, și sublocotenentul numai cu greu a putut se scapa din ghiarele conaționalelor sei. Ajuns acasă, în disperarea că a fost desonorat de ai sei, *Fereczy* și-a tras trei gloanțe de revolver.

Ziarul unguresc »E—s« luând notă de acest cas zice, că »nu în Europa cultă, la finea veacului al XIX-lea, dar' nici în Asia între sêlbateci n'ar fi permis să se întemple astfel de barbarii«.

Se vede, că onorabilul »E—s« uită, că iubiții noștri patrioți sînt tocmai asiatici.

POSTA REDACȚIEI.

I. P. în Opațița. Despre familia lui P. de mult n'am mai auzit. Întreabă de cineva din *Giula*. Ni-se pare, că afacerea o cunoaște mai bine dl avocat *Stefan C. Pop* din *Arad*.

M. G. în Sighișoara. Cumpărați cartea: *Comasările de Elie Dopp*. Se află la noi cu prețul de 45 cr. Acolo aflați ce vè trebuie.

G. I. în Dorgoș. Poesiile trimise sînt cunoscută și astfel e de prisos să se publice. Mulțumim pentru urări.

I. C. în Glimboaca. Întreabă la gara, unde vrei să aduci cu trenul cucuruzul; numai acolo poți afla răspuns hotărît.

Un bun creștin. Oprit nu e, dar' credem că nu e frumos, de oare-ce *Jidanul* cheamă preotul numai din speulă.

C. P. în Costeiu. Fă întrebare la comitetul Reuniunii agricole române din *Sibiu*. Reuniunea mijlocește cumpărarea de astfel de vite.

Abonent nr. 130. Poesii populare publicăm. — Cursul de moașe se începe cu 1 Maiu și ține 5 luni.

Abonent nr. 3333. Legea despre care întrebî nu se află românește, decât poate în ed. oficială în Pesta.

I. L. în Muerus. Administrația ț'i-a scris în afacerea abonamentelor. Lucrul nu stă așa cum scrii. Scrisoarea ț'i-o publicăm.

Abonent nr. 3545. Adresează-te la: *Ludovic Etter*, *Sibiu*, strada Urezului și cere un catalog; acesta are tot felul de mașini.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andreu Baltes.**
Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. Lăsat, de carne, gl. 6, sft. 6.	răs. ap.	
Dum.	21 Păr. Timoteiu	5 Frideric	6 31 5 29
Luni	22 † Af. M. SS. Eugen.	6 Victor	6 30 5 30
Marti	23 S. M. Policarp	7 Toma Ap.	6 26 5 34
Merc.	24 † Af. cap. S. Ioan B.	8 Ioan Bogos.	6 24 5 36
Joi	25 Păr. Tarasie Arch.	9 Francisca	6 22 5 38
Vineri	26 Păr. Porfirie Episc.	10 40 Mucenici	6 20 5 39
Sâmb.	27 Păr. Proc. Decap.	11 Heraclie	6 18 5 41

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 21 Februarie: Alămor.

Luni, 22 Februarie: Vințul-de-sus.

Marti, 23 Februarie: Ciachi-Gărbăn.

Mercuri, 24 Februarie: Szilágy-Nagyfalu

Vineri, 26 Februarie: Poiana-sărătă.

Sâmbătă, 27 Februarie: Hadad.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

PIVNIȚA MÖNCHHOF

renumită de mulți ani

OFERE

din cauza edificării unor noue pivnițe depozitul său de vinuri pentru afară.

Vin de coline, 1898, litra à 18 cr.

Vin bun de masă, 1896, litra à 24 cr.,

precum și cele mai fine vinuri de desert: Risling, Pinotgrico, Smoing, Som, Leányka, Bikavér roșu și Oporto.

Vânzătorilor li-se fac prețuri reduse

Cu stimă:

[7] 3-4

Ludovic Fronius.

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeară a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Ianu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murșului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt facute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comandă se pot face la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[8] 4-

A apărut la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiuu
Cartea

Stuparilor săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Revistei rom. de agricultură din comitatul Sibului“.

Prețul 85 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stuparului. Broșura este scrisă pe un frunț învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi fostată să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
biblioteca „Tipografia“, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ECONOMIA RURALĂ

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

„Victoria“, institut de credit și economii în Arad.

Active.

Bilanț cu 31 Decembrie 1898.

Pasive.

Cassa în numerar	30557 76	Capital social:	
Bon în giro-conto	325 66	3000 acții à 100 fl.	300000 —
Bon la alte bănci	102880 63	Fondul de rezervă al acționarilor	11946 51
Cambii în portofoliu	1108928 58	Fondul de pensiuie al funcționarilor	4080 49
Împrumuturi hipotecare	362363 —	Depuneri spre fructificare	1225350 37
Avansuri pe efecte	24311 —	Depozit de cassă	8729 29
Casa institutului Archid. I. nr. 2 și alte realități	67950 54	Contribuție restantă după int. depune- rilor pe semestrul II.	3195 99
Efecte proprii	13803 31	Interese transitoare anticipate	13926 73
Mobilier	4091 92	Dividende neridicate	558 —
după 10% amortisare	419.19	Profit transpus din 1897	4.241.32
Diverse conturi debitoare și interese transitoare restante	3682 73	Profit net	47.203.08
	21946 57		51444 40
	1736749 78		1736749 78

Esșite.

Contul profitului și perderilor.

Întrate.

Interese: pentru depuneri spre fructificare	6263 77	Interese: dela cambii	110.616 21
Spese: registre, imprimate, lemne, lumină, diverse	6.020.67	dela hipotecă	32.028.89
contribuție și 10% dare după int. dep.	16.636.65	dela avans pe efecte	1.771.61
chiria localului	1.000.—	Venitul efectelor proprii	403 65
Salare	28657 32	Chirie și alte arânzi	2989 85
Porto	12173 66	Provisiuni	479 33
Amortisare din mobilier	2208 52	Venit transpus din 1897	4241 32
Venit transpus din 1897	409 19		
Venit net	4.241.32		
	47.203.08		
	51444 40		
	152530 86		152530 86

[11] 1-1

Arad, 31 Decembrie 1898.

Oncu m. p., director executiv.

Raicu m. p., secretar.

Dir ec ț i u n e a :

Karátsonyi m. p.

Dr. Cioclan m. p.

Dr. Vuia m. p.

V. Mangra m. p.

Clorogariu m. p.

Mihailu Velicu m. p.

Papp m. p.

Comitetul de supraveghere:

Vasiliiu Papp m. p.

Petru Truția m. p., președinte.

George Popovicu m. p.

Nic. Marcu m. p.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

Filială în Făgăraș en gros și detail.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul,
chocoladă și cacao, ciainuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și
pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate
franzuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, cham-
pagne franțuzească adevărată precum și indigeană. Liqueururi străine
și din țeară. Țuca bătrână, sligovița, țescovina și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva.
Luminări de ciară, stearină, parafină și de sêu. Singurul deposit al
fabricii de luminări de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet,
barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Creton, Pânzături.

Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co.
Mühlhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști. Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

[2351] 11—